

AQUASEARCH OVA ApS
Siljeager 1
7300 Jelling

torben@aquasearch.dk

Tilsynsrapport 2018 – Mølbjerg Dambrug

Kommunen skal føre tilsyn med virksomheders miljøforhold¹. Derfor blev der den 18. september 2018 udført et varslet miljøtilsyn på Mølbjerg Dambrug.

Til stede ved tilsynet var:

- Tommy Johansen, fiskemester på Fousing Dambrug
- Kristian Mandsberg Nielsen, biolog ved Struer Kommune
- Dennis Rosenblad Noe, geolog ved Struer Kommune
- Lene Steffensen, konsulent for Struer Kommune
- Laurits Therkildsen, konsulent for Struer Kommune

Dambruget drives under CVR-nummer 29637822.

Dambruget ejes af Asta Hvelplund Christensen, Kjærgårdsmøllevej 3, 7600 Struer.

DATO
7-11-2018

JOURNALNUMMER
09.02.15-K08-2-18

RÅDHUSET, PLAN OG MILJØ
ØSTERGADE 13
7600 STRUER

E: TEKNISK@STRUER.DK
T: 96848484

SAGSBEHANDLER:
KRISTIAN MANDSBERG NIELSEN
T: 96848438

---

¹ Jf. § 65 i lov nr. 358 af 6. juni 1991 om miljøbeskyttelse (miljøbeskyttelsesloven) med senere ændringer.

Der skal følges op på følgende:

- Det indskræpes, at ikke fremover må ske slamflugt i forbindelse med oprensning af bundfældningsbassinet. Det blev aftalt, at røret mellem bundfældning og slamdepot fremover placeres i kanten af bundfældningsbassinet, således at skader på rørledningen under oprensning vil betyde, at der kun ledes slam til bundfældningsbassin.
- Det henstilles, at okkerslam fra okkerfilteret ikke må ledes til naturområder, men at slammet skal håndteres som andet slam på dambruget.
- Du opfordres til at være særlig opmærksom på drift af dambrugets renseforanstaltninger, da resultaterne af egenkontrolprøverne indikerer problemer med renseeffektiviteten i dambrugets renseforanstaltninger.
- Ved tilsynet blev det konstateret, at den gamle beholder til døde fisk var sløjfet, men at den endnu ikke var fjernet. Vi aftalte, at I fjerner den gamle beholder næste gang, der er gravemaskiner på dambruget.
- På tilsynet drøftede vi muligheden for at oplægge slam til afvanding på engen ved siden af bundfældningsbassinet på samme vis som i 2017, indtil dambruget er ombygget jf. ansøgning om miljøgodkendelse.

Hvis I ønsker at gøre dette, skal der i god tid inden slammet skal oprenses/opgraves indsendes en ansøgning om dispensation efter § 3 i naturbeskyttelsesloven med henblik på at finde en placering til afvanding af slam. Bemærk, at der ikke hermed givet en forhåndsaccept af en sådan løsning.

Se uddybning nedenfor.

Miljøgodkendelse mv.

Dambruget har en afgørelse om miljøgodkendelse af 16. november 2012, som er hjemvist til fornyet behandling i kommunen ved Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse af 28. maj 2014.

Dambruget er derfor reguleret efter hidtidige tilladelser samt dambrugsbekendtgørelsen fra 2006².

Dambruget har en afgørelse om tilladt foderforbrug fra 28. februar 1990 meddelt efter § 2 i bekendtgørelse om ferskvandsdambrug. Afgørelsen er stadfæstet 22. maj 1990.

Dambruget har en vandindvindingstilladelse fra 16. november 2012 til indvinding af grundvand meddelt efter §§ 20 og 22 i vandforsyningsloven.

Foderforbrug/produktion

Det maksimalt tilladte foderbrug er på 48 tons årligt, jf. afgørelsen om tilladt foderforbrug. Dambruget har, siden det blev reduceret i størrelse, været reguleret med maksimalt 8 tons foder pr år. Ifølge årsindberetningen er der brugt i alt 4,826 tons foder i 2017. Det vurderes ud fra årsindberetningen og en betragtning af dambrugets primære driftsform, at minimum 4 tons af denne fodermængde er brugt til moderfisk.

Ifølge bilag 2 til bekendtgørelse om ferskvandsdambrug skal produktionen med undtagelse af produktion af moderfisk tilrettelægges, således at foderkvotienten på årsbasis ikke overskrider 1,0. Foderkvotienten var ifølge årsindberetningen 0,75 (0,826 tons foder til produktion/1,1 tons produceret fisk) i 2017.

Vandforbrug

Det maksimale tilladte vandindtag er 250.000 m³/år, svarende til i gennemsnit 7,9 l/s.

Der må maksimalt indvindes 40 m³/time svarende til 11,1 liter grundvand pr. sekund ifølge dambrugets vandindvindingstilladelse.

Der skal være etableret et Thompson-overfald (udsparing i form af retvinklet trekant) til kontrol af indvindingsmængden, og der skal føres journal over de indvundne vandmængder, jf. vilkår 2 i vandindvindingstilladelsen.

---

² Bekendtgørelse nr. 1325 af 20. november 2006 om ferskvandsdambrug. Bekendtgørelsen finder anvendelse, indtil dambruget har fået meddelt miljøgodkendelse efter reglerne i bekendtgørelse nr. 1567 af 7. december 2016 om miljøgodkendelse og samtidig sagsbehandling af ferskvandsdambrug.

Oplysninger om den indvundne vandmængde i hvert kalenderår skal indsendes til kommunen inden den følgende 1. februar.

Der er endnu ikke etableret en anordning til måling af vandmængden, der indvindes til dambrugsdriften.

I forbindelse med miljøgodkendelse af dambruget vil der blive stillet vilkår om etablering af måleanordning i dambrugets ind- og udløb, således at vandindvindingsmængden løbende kan registreres.

Ved tilsynet blev indvindingsmængden fra boringen på dambruget estimeret ved okkerfilteret ved klækkehuset til ca. 5-8 l/s.

Det er desuden teoretisk muligt at måle vandføringen fra dambrugets bagkanal til bundfældningsbassinet. Ved tilsynet var der en del grøde og alger på overløbskanten, og der blev målt en vandhøjde på 2 cm. Idet vandhøjden er meget lav og overløbskanten relativt lang (200 cm) vurderes det imidlertid ikke at være praktisk muligt at måle en pålidelig vandføring ved dette overfald.

Bundfældningsbassin

Bundfældningsbassinet skal renses mindst en gang om måneden i produktionsperioden, og større slamansamlinger skal fjernes straks ifølge bilag 4.2, pkt. 6, i dambrugsbekendtgørelsen.

Ved tilsynet blev slamlaget på bunden af bundfældningsbassinet kontrolleret. Se oplysninger vedrørende bundfældningsbassinet i tabel 1 nedenfor.

Tabel 1: Kontrol af bundfældningsbassin.

Parameter	Måling/Kommentar
Dybde (m)	0,5
Bredde (m)	7
Længde(m)	13
Oprensningsmetode	Manuel pumpe
Slamlag ved tilsyn (cm)	0-5
Seneste oprensning (dato)	13. september 2018
Oprensningsinterval overholdt? (Ja/Nej)	Ja

Der må ikke udledes en større vandmængde fra dambruget, end rensningsanlæggene er dimensioneret til, jf. § 7 i dambrugsbekendtgørelsen. Vand fra dambrugsdriften skal have en opholdstid i bundfældningsbassinet på minimum 25 minutter, før det udledes til vandløbet, og vandets hastighed gennem bundfældningsbassinet må ikke overstige 2,5 cm/s, jf. bekendtgørelsens bilag 4.

Ved hjælp af luftfoto (fra 2016) er bundfældningsbassinets længde og bredde målt til henholdsvis 13 og 7 m, hvilket giver et areal opmålt til 91 m². Med en gennemsnitsdybde på 0,5 m har bassinet således et rumfang på i alt 46 m³ og et tværsnitsareal på 3,5 m².

Ved tilsynet blev estimeret en vandføring på op til ca. 8 liter per sekund ved udløbet fra bundfældningsbassinet.

Under forudsætning af laminart flow gennem bundfældningsbassinet er opholdstiden 95 minutter³ og vandets hastighed gennem bundfældningsbassinet 0,2 cm/s⁴ ved et flow på 8 l/s og en dybde på 0,5 m.

Bundfældningsbassinet vurderes således at være dimensioneret, så det lever op til kravene.

Hvis du er uenig i de nævnte dimensioner af bundfældningsbassinet, bedes du kontakte mig.

Ilt og egenkontrolprøver

Iltmætningen i dambrugets afløbsvand skal altid være mindst 60 %. Såfremt iltmætningen ved indløbet er 70 % eller derunder, må iltmætningen dog reduceres med maksimalt 10 % af fuld iltmætning, jf. bilag 3, pkt. 3 i dambrugsbekendtgørelsen.

Der blev ikke målt iltindhold ved tilsynet. Der er dog målt iltindhold i forbindelse med udtagning af egenkontrolprøver. Se tabellen herunder.

Ved miljøgodkendelse af dambruget vil der blive stillet vilkår om krav til iltmætning i udløbsvandet fra dambruget.

Der skal udtages 2 egenkontrolprøver årligt i perioden april til oktober, jf. § 14, stk. 1 i dambrugsbekendtgørelsen. Indretning og drift af dambrug skal sikre, at koncentrationen af modifieret BI₅, suspenderet stof, totalfosfor, ammoniumkvælstof og totalkvælstof i ufiltreret vand fra dambrugets indløb til udløb maksimalt forøges med de værdier, som fremgår af bilag 3, pkt. 1 i dambrugsbekendtgørelsen.

---

³ $46.000 \text{ l} / (8 \text{ l/s} \times 60 \text{ s/min}) = 95 \text{ min}$

⁴ $(8 \text{ l/s} \times 1.000 \text{ cm}^3/\text{l}) / (3,5 \text{ m}^2 \times 10.000 \text{ cm}^2/\text{m}^2) = 0,2 \text{ cm/s}$

Der er udtaget 2 egenkontrolprøver i 2017 og 2 egenkontrolprøver i 2018. Se data for prøverne i tabel 2 nedenfor.

Tabel 2: Gennemsnitlig udledning jf. egenkontrolprøver

Parameter	Gennemsnit (2017)	Gennemsnit (2018)	Krav	Krav overholdt? (2017) (ja/nej)	Krav overholdt? (2018) (ja/nej)
<i>BI₅ (mg/l)</i>	1,35	2,6	≤ 1,0	Nej	Nej
<i>Suspenderet stof (mg/l)</i>	2,0	7,1	≤ 3,0	Ja*	Nej
<i>Totalfosfor (mg/l)</i>	0,08	0,18	≤ 0,05	Nej	Nej
<i>Ammoniumkvælstof (mg/l)</i>	0,35	1,18	≤ 0,4	Ja	Nej
<i>Totalkvælstof (mg/l)</i>	1,88	2,17	≤ 0,6	Nej	Nej
<i>Iltmætning indløb (%)</i>	4	5	-	-	-
<i>Iltmætning udløb (%)</i>	88	59	≥ 60**	Ja	Ja

* Gennemsnit overholdt, 1 ud af 2 overskredet (107%).

** afhænger på nuværende tidspunkt af iltmætningen i indløbet til dambruget.

Prøverne overholder udledergrænseværdierne for ammoniumkvælstof og iltmætning i udløb i 2017.

Prøverne fra 2017 overskrider udledergrænseværdierne for organisk stof (målt som BI₅), suspenderet stof, totalfosfor og totalkvælstof betragtet enten som gennemsnit over året og/eller som overskridelser i en eller flere egenkontrolprøver.

Prøverne for 2018 overskrider gennemsnitligt set grænseværdierne for alle relevante parametre.

Du opfordres til at være opmærksom på drift af dambrugets renseforanstaltninger, da resultaterne af egenkontrolprøverne indikerer problemer med renseeffektiviteten i dambrugets renseforanstaltninger.

I forbindelse med miljøgodkendelse af dambruget bliver der stillet vilkår om yderligere renseforanstaltninger og maksimale udledergrænseværdier.

Afgitring

Dambruget anvender udelukkende vand fra boring, og der er derfor ingen krav om afgitring i indløb.

Den gamle udløbskasse fra Fousing Dambrug var installeret ved udløbet fra Mølbjerg Dambrug. Vi aftalte, at du fylder grus (natursten) ned på begge sider af udløbskassen, så alt vandet fra dambruget ledes gennem kassen og for at sikre, at vandløbet ikke kan grave udløbskassen fri af brinken igen.

For en god ordens skyld skal det nævnes, at Struer Kommune accepterer afgitringen på nuværende tidspunkt men samtidig understreger, at kommunen ikke dermed har taget stilling til, om afgitringen og/eller afgitringens gitterstave lever op til kravene i § 14, stk. 3 i bekendtgørelse nr. 1567 af 7. december 2016 om miljøgodkendelse og samtidig sagsbehandling af ferskvandsdambrug, som er den bekendtgørelse, dambrugets skal godkendes efter.

Faunaprøver

Der sendes et separat brev vedrørende faunaprøver.

Medicin og hjælpestoffer

Dambruget har endnu ikke en miljøgodkendelse, som regulerer anvendelse af medicin og hjælpestoffer.

Ifølge årsindberetningen for 2017 er der anvendt følgende hjælpestoffer:

- 10 kg blåsten.
- 100 kg formalin (23,4%).

Driftsjournal

Der skal føres driftsjournal, som skal indeholde de oplysninger, der er nævnt i bilag 5, jf. § 12 i dambrugsbekendtgørelsen.

Ved tilsynet blev fremvist meget udførlig og fyldestgørende driftsjournal vedrørende bl.a. foderforbrug og forbrug af hjælpestoffer fordelt på enkelte damme, afgang af fisk, afhentning af døde fisk samt oprensning af damme og bundfældningsbassin.

Slam

Ifølge årsindberetningerne for 2015, 2016 og 2017 er der ikke bortkørt slam i de tre år.

Slam fra oprensning af bundfældningsbassin, damme, kanaler og tidligere slamdepoter i gamle damme er analyseret og bortkørt i januar 2018.

Indtil dambruget er miljøgodkendt og får etableret slamdepot og geotubes, har Tommy Johansen foreslået, at en af dambrugets damme midlertidigt kan anvendes til slamdepot. Idet en miljøgodkendelse af dambruget på nuværende tidspunkt er under udarbejdelse og forventes at kunne meddeles indenfor en relativ kort tidshorisont, vurderes det, at løsningen med at opbevare

slam i en af dammene kan accepteres midlertidigt, idet dambrugets slamproduktion må anses for at være beskeden med den anvendte mængde foder.

På tilsynet kunne det konstateres, at der var løbet slam ud på engen mellem bundfældningsdepotet og Vasen Bæk. Både engen og vandløbet er beskyttet jf. naturbeskyttelseslovens §3. En del af slammet så ud til at være løbet til vandløbet. Tommy Johansen oplyste på tilsynet, at der var opstået et kortvarigt driftsuheld, idet en rørsamling var blevet utæt, mens han havde oprenset bundfældningsbassinet. Tommy estimerede, at pumpen ikke havde kørt længere tid end 30 sekunder, inden han havde haft mulighed for at komme op fra bundfældningsbassinet og slukke for pumpen.

Ifølge dambrugsbekendtgørelsen bilag 4, punkt 2, nr. 6, jf. § 6, stk. 1, må oprensning af slam ikke medføre slamflugt til vandløb, søer eller havet.

Det indskærpes, at der ikke fremover må ske slamflugt i forbindelse med oprensning af bundfældningsbassinet. Det blev aftalt, at røret mellem bundfældning og slamdepot fremover placeres i kanten af bundfældningsbassinet, således at skader på rørledningen under oprensning vil betyde, at der kun ledes slam til bundfældningsbassin.

På tilsynet blev vandføringen fra boring via okkerfilter og klække-/kummehus til dammene gennemgået. Tommy Johansen oplyste, at slam fra okkerfilteret ca. en gang om ugen tømmes ud i nærliggende naturområde på den anden side af Vasen Bæk. Dette er en uhensigtsmæssig og ikke tilladt måde at deponere okkerslam på.

Det henstilles, at okkerslam fra okkerfilteret ikke må ledes til naturområder, men at slammet skal håndteres som andet slam på dambruget.

Vi aftalte på tilsynet, at okkerslam fremover ledes med vandet ned på selve dambruget, hvor okker og andre partikler kan renses fra vandet i dambrugets renseforanstaltninger. Tommy Johansen oplyste i forbindelse med drøftelsen, at han ikke forventede, at fiskene på dambruget ville have problemer med at håndtere okkeret i vandet. Vi drøftede samtidig, at en tilførsel af jern (okker) til dambrugets vandforsyning sandsynligvis vil forbedre renseeffektiviteten i forhold til fosfor.

På tilsynet drøftede vi muligheden for at oplægge slam til afvanding på engen ved siden af bundfældningsbassinet på samme vis som i 2017, indtil dambruget er ombygget jf. ansøgning om miljøgodkendelse.

Hvis I ønsker at gøre dette, skal der i god tid inden slammet skal oprenses/opgraves indsendes en ansøgning om dispensation efter § 3 i naturbeskyttelsesloven med henblik på at finde en placering til afvanding af slam. Bemærk, at der ikke hermed givet en forhåndsaccept af en sådan løsning.

Der er d. 20. februar 2017 indgået en skriftlig aftale mellem AquaSearch Farm ApS (nu AquaSearch Ova ApS) og NOMI4S, Hjernvej 19, 7500 Holstebro om modtagelse af dambrugsslam fra Fousing Dambrug og Mølbjerg Dambrug.

Analyseresultaterne af den slamprøve, der er udtaget i januar 2018, viste at slammet overholdt grænseværdierne for tungmetaller, og slammet kunne derfor lovligt være udbragt på landbrugsjord. Husk at anmelde eventuel udbringning af slam på landbrugsjord til den pågældende kommune, hvor slammet udbringes.

Affald

Døde fisk skal optages mindst en gang dagligt ifølge § 10 i dambrugsbekendtgørelsen. Fiskene skal opbevares i lukket plast- eller metalbeholder, indtil de føres til destruktion- eller forbrændingsanstalt.

I tilsynsbrevet for tilsynet i oktober 2017 er det indskærpet, at den gamle beholder til opbevaring af døde fisk fjernes eller på anden vis sløjfes senest d. 1. januar 2018.

Ved tilsynet blev det konstateret, at den gamle beholder til døde fisk var sløjfet, men at den endnu ikke var fjernet. Vi aftalte, at I fjerner den gamle beholder næste gang, der er gravemaskiner på dambruget.

Olietanke

Der er ikke registreret olietanke i BBR på matriklen.

I øvrigt

Kommunen skal ud fra tilsynet offentliggøre en tilsynsrapport, der beskriver, om virksomheden overholder de love, regler og afgørelser, der er ført tilsyn med. Offentliggørelsen sker digitalt på Danmarks Miljøadministrations hjemmeside <https://dma.mst.dk/>.

Tilsynet er omfattet af brugerbetaling.

Hvis du har spørgsmål vedrørende tilsynet eller miljøforhold i øvrigt, er du velkommen til at kontakte mig.

Med venlig hilsen

Kristian M. Nielsen
Biolog
Struer Kommune

Kopi til

Ejer Asta Hvelplund Christensen, Kjærgårdsmøllevej 3, 7600 Struer.